

POWSZECHNA HISTORIA PRAWA

- prawo rzeczowe (3)

dr Jan Halberda

NABYCIE WŁASNOŚCI

SUKCESJA OGÓLNA I SYNGULARNA

NABYCIE POCHODNE VS. PIERWOTNE

- UMOWA
- DZIEDZICZENIE
- NADANIE PRZEZ WŁADCĘ

- ZAWŁASZCZENIE
- ZASIEDZENIE
- POŁĄCZENIE

NABYCIE WŁASNOŚCI

- *NEMO PLUS IURIS AD ALIUM TRANSFERRE POTEST QUAM IPSE HABET*

N.POCHODNE - UMOWY

- 1) CHARAKTER PRAWNY UMOWY –
ZOBOWIĄZUJĄCA CZY
ZOBOWIĄZUJĄCO-RZECZOWA ?

- 2) FORMA PRAWNA – AKT NOTARIALNY
CZY DOWOLNOŚĆ?

- 3) ZNACZENIE WPISU DO KSIĄG
KONSTYTUTYWNY
CZY DEKLARATORYJNY?

CHARAKTER PRAWNY UMOWY

SYSTEM NIEMIECKI (*TITULUS ET MODUS
ACQUIRENDI DOMINI*)

- UMOWA ZOBOWIĄZUJĄCA DO PRZENIESIENIA WŁASNOŚCI / ZAPIS TESTAMENTOWY
- UMOWA PRZENOSZĄCA WŁASNOŚĆ (RZECZOWA)
- TRADYCJA – PRZENIESIENIE POSIADANIA (ŚREDNIOWIECZNE PR. NIEMIECKIE, POLSKIE, BGB, ABGB, PROJEKT PR.RZECZOWEGO 1939)

CHARAKTER PRAWNY UMOWY

SYSTEM FRANCUSKI (KONSENSUALNY)

- UMOWA O PODWÓJNYM SKUTKU
ZOBOWIĄZUJĄCO-RZECZOWA (WŁASNOŚĆ
PRZECHODZI *SOLO CONSENSU*)

(PRAWO FRANCUSKIE

- od XVI W., CODE CIVIL,
PR.RZECZOWE 1946 ,
KC 1964)

FORMA UMOWY

AKT NOTARIALNY POD
RYGOREM
NIEWAŻNOŚCI (BGB,
ABGB, KC 1964)

AKT NOTARIALNY POD RYGOREM UTRUDNIEŃ
DOWODOWYCH (CODE CIVIL)

ZNACZENIE WPISU DO KSIĄG

CHARAKTER WPISU DO KSIĘGI WIECZYTEJ
W SYSTEMIE NIEMIECKIM – KONSTYTUTYWNY
W SYSTEMIE FRANCUSKIM – DEKLARATORYJNY

Jaki jest skutek umowy i wpisu?

- 1583 „Przedaż jest zupełna między stronami i nabywca nabywa własność z mocy prawa od sprzedawcy, skoro się zgodzono, na rzecz i cenę, chociaż rzecz ta nie była jeszcze wydana, ani cena zapłacona.”

Jaki jest skutek umowy i wpisu?

- 431. Do przeniesienia własności nieruchomości potrzeba, aby tytuł nabycia wniesionym był do ksiąg publicznych na to przeznaczonych. Wniesienie to nazywa się wpisem hipotecznym (intabulacją).

N. PIERWOTNE - ZASIEDZENIE

PRZESŁANKI ZASIEDZENIA

- RES HABILIS
- TITULUS
- FIDES (MALA FIDES SUPERVENIENS (NON) NOCET ?)
- POSSESIO
- TEMPUS

OCHRONA WŁASNOŚCI

- ROSZCZENIA PETYTORYJNE / NEGATORYJNE

OCHRONA POSIADANIA

ROZWÓJ PROCESU POSESORYJNEGO

- PRAWO KANONICZNE:
  - EXCEPTIO SPOLII (PRZED IX W.)
  - SKARGA SPOLIACYJNA – SPOLIATUS ANTE OMNIA RESTITUENDUS (XII W.)
- EUROPA ZACHODNIA (XII-XVI W.)
- RZECZPOSPOLITA (1543)

OCHRONA POSIADANIA

CECHY POSTĘPOWANIA POSESORYJNEGO

- SĄD BADA TYLKO FAKTY,
A NIE PRAWO
- WYROK MA CHARAKTER
TYMCZASOWY
- PROCES SUMARYCZNY
- KRÓTKI TERMIN

